

Da li je briga povodom najavljenog rudnika litijuma stanovnika Rađevine i Loznice opravdana? I te kako, sudeći prema onome što je kazao Petar Bulat, profesor na beogradskom Medicinskom fakultetu i subspecijalista profesionalne toksikologije na drugom danu skupa posvećenom projektu Jadar koji je organizovala Srpska akademija nauka i umetnosti.

Marija Alimpić u ime udruženja „Zaštitimo Jadar i Rađevinu” u SANU, drugog dana skupa uputila poruku da se „naša zemlja neće natapati otrovom” i da će „Loznicu braniti 50.000 ljudi” tu poruku poslao je i Aleksandar Jovanović Čuta, jedan od osnivača pokreta „Odbranimo reke Stare planine”.

- Seku nam ruke i noge, sa čim ćemo mi živeti i kako ćemo gajiti svoju decu - upitao je prisutne Zlatko Kokanović iz udruženja „Ne damo Jadar”.

- Investitor je o projektu govorio vrlo ružičasto, pritom ne daje dovoljno informacija i u takvim uslovima teško je govoriti o uticaju na zdravlje. Ali mi moramo da imamo na umu da je jedno projekat i da su jedno želje investitora, a nešto sasvim drugo njegova realizacija. Na slučaju Zajače, koja je u neposrednoj blizina, možemo videti kakva je interakcija životne i radne sredine. O uticaju litijuma na zdravlje ljudi nema dovoljno podataka, pre svega kada je reč o radnicima koji su izloženi tokom proizvodnje. Ovaj metal se više decenija koristi u lečenju psihijatrijskih bolesnika za popravljavanje raspoloženja, a poznato je da smanjuje funkciju bubrega, štitne žlezde... Najveći problem u ovoj priči je - arsen. Može se očekivati da dospe u vazduh i vodotokove, a on se vrlo dobro absorbuje iz respiratornog i digestivnog sistema. Poznato je da dovodi do šećerne bolesti, oštećuje jetru, vaskularni sistem, bubrege... Najviše zabrinjava njegova kancerogenost - objasnio je prof. dr Bulat s kakvim zdravstvenim problemima se može suočiti lokalno stanovništvo otvaranjem rudnika jadarita. Olovo neće izazvati probleme kod odraslog stanovništva, ali predstavlja opasnost za dece. Ona su osetljiva zbog nezrelog nervnog sistema, a olovo može da dovede do poremećaja razvoja intelekta. Kadmijum je još jedan metal s kojim se otvaranjem rudnika kod Loznice može suočiti okolno stanovništvo, a naučnici ga dovode u vezu s karcinomom pluća i prostate. Pored svega nabrojanog prof. dr Bulat dodaje da se u životnoj sredini mogu naći i nikl, hrom, živa, cink, bor...

- Nikl i bor su materije za koje postoje dokazi da dovode do pojave maligniteta. Takođe, prilikom transporta u vazduh mogu dospeti čestice PM 2,5 i PM 10 koje dovode do smanjenja plućnih funkcija, infarkta miokarda, skraćenja životnog veka... S druge strane, možda se otvaranjem rudnika i porastom ekonomskih aktivnosti poboljšaju uslovi stanovanja i ishrane, ali je teško govoriti o balansu pozitivnog i negativnog uticaja. Iako nemamo detaljne informacije o tehnologiji koju će koristiti, moramo unapred misliti o mogućim

posledicama - objasnio je prof. dr Bulat i zaključio da ukoliko stanovništvo bude izloženo navedenim materijama, izvesno je šta će se dalje događati.

A rudnik će imati i poguban uticaj na biodiverzitet. Prema rečima prof. dr Imra Krizmanića s Biološkog fakulteta, na ovom području živi više od 90 vrsta vodenih beskičmenjaka, 85 procenata riba koje se nalaze u našim vodama, 55 odsto vodozemaca.

- Biološki fakultet je predložio mere zaštite, ali one ne mogu nikog da obavežu da ih sprovede. A te mere su ograničenog kapaciteta. Rešenja zapravo nema. Premeštanje biljaka moguće je samo u botaničkim baštama jer na svetu ne postoji dva ista mesta. Ove biljke i životinje su vrlo lokalizovane i one tu žive od pre ledenog doba - rekao je dr Krizmanić.

Izvor: politika.rs